

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA BOLALARNING IJTIMOIYLASHUV JARAYONIDA XULQ-ATVORL ME'YORLARINI O'ZLASHTIRILISHI

Marufova Munira

Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti

Maktabgacha ta'lim fakulteti o'qituvchisi

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarni ijtimoiy moslashuv jarayonlari ko'rib chiqilgan. Bolalarning yutuq va kamchiliklarni o'rganib, muammolarini bartaraf etish chora-tadbirlari ustida ishlashga qaratilgan.

Mamlakatimizda ta'lim-tarbiya tizimi va barkamol avlodni tarbiyalash davlat siyosatining asosiy ustuvor yo'nalishi ekanligi. Maktabgacha ta'lim sohasi uzluksiz ta'lim tizimining birlamchi bo'g'ini sifatida. Maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga quyiladigan Davlat talablari, "Ilk qadam" o'quv dasturi, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2017-2021 yillarda maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-2707-sonli Qarori, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasining "Maktabgacha ta'lim muassasalari faoliyatini takomillashtirish to'g'risida"gi 528-sonli Qarori (19.07.2017y.), "Maktabgacha ta'lim vazirligi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqidagi 929-sonli Qarori (21.11.2017Y.), "O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim vazirligi va uning tizimidagi tashkilotlarning moddiy-texnika bazasini mustaxkamlash hamda nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyatini qo'llab-quvvatlash to'g'risida"gi 991-sonli Qarori (18.12.2017Y.) O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, bola huquqlariga oid me'yoriy-huquqiy hujjatlari, 2017 yil 26 sentyabrdagi "Pedagog kadrlarni tayyorlash, xalq ta'limi hodimlarini qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-3289-

sonli Qarori, Hamda Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 22-dekabrda 802-son qarori Maktabgacha ta'lim va tarbiyaning DAVLAT STANDARTI.

O'zbekiston Respublikasi prezidentining «Maktabgacha ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida»gi qarori hamda tizimga taalluqli boshqa qonunosti hujjatlari asosida ta'lim sohasida bir qator islohatlar amalga oshirilmoqda.

Bolalar bog'chasiga qadam qoygan farzand birinchi kunlardan boshlab bog'chada o'zini erkin his qilishi, tengdoshlari bilan muloqatda bo'lishi va rivojlanishi uchun unga to'g'ri yo'l ko'rsatish juda muhimdir.

School bolalar bog'chasining asoschisi Xolli Roberts kichik yoshdagi bolalarning yangi jamoaga qo'shilishga va bog'chaga moslashishda qanday yordam berish haqida ota-onalarga maslahatlar berib keladi. Bolalarda bog'cha moslashuv jarayonida birinchi navbatda jamoaga yaqinlashtirishdan boshlash lozim. Ba'zi bolalarga yangi muhitga ko'nikishi hamda ota-onasi ko'zdan g'oyib bo'lishidan qo'rqmasligi uchun ko'proq vaqt kerak bo'ladi. Xolli Robertsning fikricha ota-onalar farzandi to'liq moslashguncha yaqin joylarda qolishi mumkin, bola beshinchi kuni ko'nikib, tinchlanishga o'rganadi. Bola bog'chaga gastlab qatnay boshlaganida ko'pincha yig'lab boradi, u erda qolishni xohlamaydi, bu er unga yoqmasligini aytadi. Bunday vaziyatda bolani tinchlantirish va u bilan fikrlarini eshitib to'g'ri yo'naltirish muhimdir. Bog'chadagi kundalik tartib bolaning yangi, hali noma'lum muhitga moslashishi uchun zarur bo'lgan barqarorlik elementini taqdim etadi. U vaqt haqida tasavvurga ega bo'ladi, tez orada mazali narsa berilishini yoki ota-onasi uni hozir olib ketishini bildiradi. Agar bola bog'chada tarbiyachilar jadvaliga rioya qilsa, uyda rejim uchun javobgarlik ota-onalarga yuklatilgan. Bolaning vazifalarni bajara olish darajasini kuzatib borish, bolada o'ziga ishonchni xis qilishiga yordam beradi.

Bolaning bog'chaga tez moslashishida unga bitta o'yinchog'ini bog'chaga olib borishga ruxsat berish yaxshi natija berishi mumkin. Uydagi o'yinchoq unga qulayligi va tanishligi bilan aloqani yaratadi. Bola yangi vaziyatga tushub qolganda uni tanish narsa biroz tinchlantiradi. Bola odatlanib qolganda esa bu amaliyotni asta-sekin cheklash kerak.

Farzandni bolalar bog'chasiga moslashtirish qachonki ota-ona tarbiyachilar bilan birgalikda ishlashga tayyor bo'lsagina muvaffaqiyatli kechadi. Axir har bir ota-ona, aslida, bitta narsani farzandi xursand bo'lib bolalar bog'chasiga yugurishi va u erda vaqtini mazmunli o'tkazishini xohlaydi.

Bugungi kunda MTT larga yaratilayotgan keng imkohiyatlarga foydalanib, yangi bilim, ko'nikma va malakalarga ega, karyatevlik bilan ish olib boradigan yosh va bilimli kadrlarni tayyorlab borishimiz kelajak avlodning buyuk taqdir egalari bo'lishiga imkoniyat yaratadi.

FODALANILGAN ADABIYOTLAR

1. *O'zbekiston Respublikasi prezidentining Maktabgacha ta'lim to'g'risida qaror va farmonlari.*

2. *"Nishonova .Z.T va Alimova .G.K" Bolalar psixologiyasi va uni o'qitish metodikasi" T., 2005 y*

3. *Ilk qadam" Davlat dasturi. T., 2018 y*

4. *Uruntayeva .G.A. Detskaya psixologiya. -Saratov: OAO 2013 y*

Elektron resurslar:

1. www.pedagog.uz

2. www.Ziyonet.uz

3. www.edu.uz